

İŞSİZLİKLE NASIL MÜCADELE EDİLİR?

Aydınlık Gazetesi, 19 Eylül 2020

Yıldırım Koç

TÜİK'in 2020 yılı Haziran ayına ilişkin işgücü istatistikleri 10 Eylül günü yayınlandı. Bu verilere göre, 2019 yılı Haziran ayında 4 milyon 253 bin işsiz varken, 2020 yılı Haziran ayında işsiz sayısı 152 bin azalarak 4 milyon 101 bin olmuş. Ancak aynı dönemde iş aramayan işsizlerin sayısı 2,3 milyondan 4,6 milyona çıkmış (tam iki katına yükselmiş). Ayrıca "çalışamaz halde" bulunanlar (engelli, yaşlı, vb.) sayısı bir yılda 3,9 milyondan 5,0 milyona yükselmiş. Bu artış da pek doğal gözüküyor. "Diğer" kategorisinde sınıflandırılanların sayısı da 800 bin artmış. Bunlar da işsizler arasında sayılmıyor. İŞKUR'un toplum yararına çalışma ve diğer uygulamalarıyla işsiz sayısı yapay bir biçimde azaltılıyor. Gizli işsizlik ve eksik istihdamdaki artışlar da verilere yansıtılmıyor.

İş arayan işsizler ve iş aramayan işsizlerin sayısı 8,9 milyonu buluyor.

İşsiz 8,9 milyona, ücretsiz izne çıkarılan 1,7 milyonu ve Haziran ayında kısa çalışma ödeneği alan 2,5 milyonu da eklemek gerek.

Bu durumda, Türkiye'de işsizlerin sayısı, çok kaba bir tahminle, 13 milyona yakın. Bu rakam, Türkiye tarihinde bir rekor. İşin kötüsü, işsizliğin azaltılması doğrultusunda ciddi bir çabadan da söz edemiyoruz. Ayrıca, gerek ekonominin yanlış yönetilmesi, gerek covid-19 nedeniyle ekonomik kriz derinleştikçe, işsiz sayısındaki artışın devam etme tehlikesi çok büyük.

İŞSİZLİKLE NASIL MÜCADELE EDİLMEZ?

1980'li yılların başından ve özellikle de 2001 krizinden çıkışta Türkiye'ye dayatılan politikaların uygulanmasından itibaren Türkiye'nin imalat sanayinin ve tarımının üretim kapasitesi sistemli bir biçimde darbe yedi. Kamu işyerlerinin kapatılması veya özelleştirilmesi nedeniyle kamu kesiminin istihdam yaratma gücüne darbe indirildi. Tarıma destek veren kamu kuruluşlarının tasfiyesiyle kırsal kesimde çok ciddi bir yoksullaşma, mülksüzleşme ve kentlere göç yaşandı. Ayrıca, 2001 krizi sonrasında uygulanan aşırı değerli Türk Lirası politikasıyla özel sektörün birçok işletmesi ithal ürünlerle rekabet edemedi ve kapandı. İmalat sanayi ve tarımda bu daralma yaşanırken, inşaat sektörü ve turizmde istihdam yaratılmaya çalışıldı. Bu arada hesapsız kitapsız açılan üniversitelerle öğrenci sayısı 7,5 milyona çıkarılarak hem işsiz sayısı azaltıldı, hem de fabrikaların kapandığı birçok kentin esnafına öğrencilerin harcamalarıyla gelir sağlandı.

İşsizlikle mücadelede bugüne kadar uygulanan bu yöntemler artık işe yaramıyor. İşsizlik sorununda geldiğimiz nokta yalnızca covid-19'un olumsuz etkilerinin sonucu değildir. Yıllardır uygulanan yanlış politikalar işsizlik felaketinin bugünkü durumunun asıl nedenidir.

İŞSİZLİKLE NASIL MÜCADELE EDİLİR?

İşsizlikle mücadelede iki temel politika vardır: Devletçilik ve planlı ekonomi. Bunlar olmadan, "piyasa sorunları nasıl olsa çözer" mantığıyla hareket edilirse, işsizlik sorunu giderek daha büyük boyutlara ulaşır. Daha da artan işsizliğin yol açacağı toplumsal ve siyasal sonuçlar ise, Türkiye'nin geleceği açısından kaygı vericidir.

Devletçilik ve planlı ekonomi, "üretim devrimi" olarak belirlediğimiz ekonomik kalkınmanın ve büyümenin temelidir.

Devlet, hem doğrudan, hem de dolaylı yollardan istihdam yaratmada son derece önemlidir. Ancak devletin istihdam politikası, "yandaşlara arpalık" yaratma biçiminde değil, Atatürk dönemindeki uygulamalar gibi olmalıdır. Devlet, İŞKUR'un toplum yararına çalışma gibi uygulamalarında sık sık gördüğümüz "para dağıtma" biçimindeki uygulamalardan vazgeçmeli, üretken alanlarda istihdam yaratma yoluna gitmelidir. Özelleştirilmiş kuruluşların devlet mülkiyeti ve yönetiminde yeniden yaratılması bu açıdan son derece önemlidir.

Diğer taraftan, tarımda üretim devrimi gerçekleştirmenin ve böylece istihdam artışı sağlamanın yolu da devletçilikten ve planlı ekonomiden geçmektedir. Ancak bu yolla tarımda girdi maliyetleri düşürülebilir, köylünün ürünü değerinden satılabilir, ekilmeyen araziler yeniden üretken hale getirilebilir. Girdi maliyetleri devlet müdahalesiyle düşürülmeden ve köylünün ürününü değerinden satın alacak bir sistem kurmadan hazine arazilerinin köylüye kiralanmasıyla ne üretim artırılabilir, ne yeni istihdam yaratılabilir.

Her geçen gün daha da büyüyen işsizlik felaketini çevrenizde gözlemleyebiliyorsunuz. İşsizlikteki artışı TÜİK verilerini dikkatle incelediğinizde, İşsizlik Sigortası Fonu Bülteni'nde kısa çalışma ve ücretsiz izin kapsamındaki işçilerin sayısına baktığınızda, İŞKUR'un "aktif işgücü politikaları" adı altındaki uygulamalarını değerlendirdiğinizde yaklaşık rakamsal olarak da görebiliyorsunuz. Tablo ürkütücü. Acil çözüm şart.